D • N
14/5 1950

Den bäst betalda av karriärer

I Dagens Nyheter har tidigare påpekats att rekryteringen av utrikesförvaltningen är högst medelmåttig, att inom detta departement finns ungefär lika många chefsposter som nybörjarposter, att praktiskt taget inga personer utanför karriären intas på högre poster, att fördenskull nästan alla antagna avancerar till chefsposter och att alltså chefsposterna — och de högre posterna över huvud — till stor del måste innehas av personer som inom andra förvaltningsgrenar skulle anses ha utomordentligt svag kompetens. Följden härav blir att särskilt i mindre och mera avlägsna länder Sverige ofta är ytterligt svagt representerat, trots att dessa platser vid anslagskrav och i den officiella debatten över huvud tillerkänns en synnerligen stor betydelse. Här finns en disproportion mellan ställning och kompetens som torde vara okänd inom den svenska förvaltningen i övrigt; den observeras inte därför att diplomatin har föga beröring med allmänheten och till stor del arbetar bakom de väldiga avståndens järnridå. Härtill kommer att de jämförelsevis få posterna av verklig politisk vikt merendels innehas av högt kvalificerade personer; kritiken av utrikesförvaltningens genomsnitt innebär intet bestridande av att ett antal lysande begåvningar här är verksamma.

De ekonomiska förmåner som följer med dessa poster skall i första hand belysas genom en sammanställning av några stickprov. Siffrorna här nedan anger beskickningschefernas, rådens och sekreterarnas sammanlagda penninginkomster från staten i vissa huvudstäder; ett (b) anger om fri bostad därutöver står till förfogande, värdet av denna förmån uppgår ofta till åtskilliga tiotusental kronor.

	Chef	Råd	Sekr.
Köpenhamn	61.000 (b)	36.000 (b)	—
Lissabon	54.000 (b)	—	—
Aten	57.000		
Rom	85.000 (b)	49.000	—
Havanna	85.000	—	—
Washington	156.000 (b)	84.000	59.000
Rio de Janeiro	113.000 (b)	90.000	62.000

Dessa siffror ger emellertid en alltför anspråkslös bild av förmånerna. Det måste ihågkommas att större delen av inkomsten — ofta så gott som hela inkomsten — är helt skattefri och att kommunalskatt ej alls utgår. Omräknar man löneförmånerna med hänsyn härtill — dvs. jämför dem med inkomster i Sverige —, har exempelvis beskickningscheferna i Aten, Rom, Rio de Janeiro och Washington löner på respektive något sådant som 120.000, 200.000, 300.000 och 400.000; värdet av den fria bostaden är då inte medräknat. Härtill kommer andra förmåner: anslag för resor och dagtraktamenten utanför tjänsteorten, tullfrihet vid import — vilket i hög grad förbilligar representationen —, ofta också utöver vad som förut nämnts förmåner i samband med penningvärdets förändringar (utbetalning i guldvaluta jämte möjlighet att växla på den fria börsen).

Detta innebär att de svenska diplomaterna i utlandet i stor utsträckning kan leva på en luxuös standard som i Sverige är otänkbar för alla löntagare och möjlig blott för ett fåtal kapitalister som förbrukar sitt kapital. Även de yngre tjänstemännen uppnår i många fall inkomster som är okända bland svenska löntagare. Det är en given sak att en 35—40-årig sekreterare oftast har högre lön än alla svenska ämbetsmän, inklusive statsministern och de högst betalda generaldirektörerna.

Självfallet är att relativt höga inkomster är behövliga för diplomater utomlands och att en viss disproportion mellan dessa löner och svenska ämbetsmannalöner därför är motiverad. Men det kan ifrågasättas om denna lyxstandard för diplomatins tjänstemän — som i annan svensk förvaltning oftast skulle sluta som aktuarier eller byråchefer — inte är direkt skadlig. Den innebär i många fall att umgänget begränsas, och måste begränsas, till andra diplomater på samma inkomstnivå och till en liten krets av förmögna personer i det främmande landet. Hela umgängessättet tenderar att bli av en typ som med den fortskridande sociala utjämningen eljest har försvunnit — en oavbruten följd av luncher och middagar —, ett slags festlig rutin, som liksom all annan rutin blir tråkig och slitande. För de diplomater som har mycket att göra blir genren alltför ansträngande, för de andra blir den definitivt förslöande.

De täta förflyttningarna bidrar efter all sannolikhet till det dåliga resultatet. Enligt uppgifter från utrikesdepartementet tjänstgör en diplomat innan han blir minister i regel på åtta—tio platser utomlands, vartill kommer längre eller kortare perioder i Stockholm. Även ministrarna blir stundom förflyttade från plats till plats; för att få en verkligt duktig person till den post där han behövs eller för att få en oskicklig person till en post där han gör minsta möjliga skada krävs ofta en hel serie omkastningar, som för de oinvigda ter sig mystiska. Enbart flyttningsersättningarna uppgick under budgetåret 1945—1946 till nära 600.000 kronor. Då posterna genomsnittligt innehas omkring tre år — ofta mindre — uppstår hos de mindre energiska en naturlig känsla av att det är meningslöst att söka lära sig landets språk eller att över huvud skaffa sig specialiserade kunskaper. Samtalen inom den lilla staben av diplomater och societet kräver blott samma skvallerteknik som i en svensk småstad, och det är möjligt att resa från plats till plats under hela livet utan att tillägna sig annat än en samling osorterade fördomar.

Den reform som här behövs är inte alldeles oväsentlig. Besparingssynpunkten står i andra rummet — trots att riksdagen ofta ägnar långa debatter åt belopp som utgör en bråkdel av de här berörda. Det viktiga är att de poster som är landets ojämförligt bäst betalda och som enligt många deklarationer hör till de viktigaste inte reserveras för en karriär med svag rekrytering.

DN-reform: familjenytt på en sida

Den 12 maj införde Dagens Nyheter en betydelsefull omläggning av sin redigering i och med att ledare och pressgrannar hädanefter återfinnes på andra sidan. Tredje sidan användes för inrikesnyheter, och kulturartiklarna har fått sin fasta placering på fjärde sidan.

Detta har medfört att alla familjeannonser och annonser före text flyttats till sidan före småannonserna, och i samband därmed har samtliga familjenotiser, såsom födelsedagar, förlovningar, bröllop, vigslar och dödsfall, förts samman på en särskild familjesida, som placeras efter Sportnyheterna. På denna sida återfinns alltså i fortsättningen såväl familjenyheter som förlovnings-, lysnings-, vigsel-, födelse- och dödsannonser.

Familje-annonserna

Sida
står på sidan med familjenyheter 24

Övriga annonser

som tidigare varit placerade före text i anslutning till familjeannonserna återfinns dels utan särskild rubricering omedelbart efter familjeannonserna 25
— dels under resp. marknadsrubriker
Efter de orubricerade annonserna följer särskilda rubriker för
Läkare 25
Tandläkare 25

Rubrik-systemet

återfinns i dagens nummer på följande sidor:

Meddelanden 25
Skolor och undervisning 25
Yrkes- och hantverkshjälp 25
Företagens marknad 25
Allmänhetens varumarknad 26
Båtmarknaden 27
Motormarknaden 27
Hyresmarknaden 27
Hotell och pensionat 27
Arbetsmarknaden 27
Fastighetsmarknaden 28
Affärsöverlåtelser 29
Resor och kommunikationer 29
Nöjen 30

Fortsatt hjälp

Den stora svenska hjälpverksamheten från krigstiden och åren närmast därefter inskränks efter hand; Europahjälpen nedlades vid årsskiftet. Också de till beloppen mindre men dock betydelsefulla insatser ute i världen som framför allt Röda korset och Rädda Barnen står för har i viss mån ändrat karaktär. Bespisningsaktionerna har kunnat upphöra och antituberkuloskampanjen väntas bli i huvudsak avslutad på höstsidan. Men en sida av den svenska hjälpen till de nödlidande utanför våra gränser kommer i varje fall att behålla sin trängande aktualitet för lång tid framåt, nämligen flyktingshjälpen. De största behoven på detta fält är att åstadkomma sysselsättning i lägren och att hjälpa ungdomen därifrån genom yrkesutbildning. Även om Röda korsets och Rädda Barnens insatser härvidlag har sin givna begränsning, kan det bara råda en mening om angelägenheten av att de upprätthålls.

Detsamma gäller organisationernas verksamhet här hemma. De fyller nu liksom tidigare en viktig roll som pionjärer inom vårdarbetet och genom att komplettera samhällets i många hänseenden bristfälliga vårdresurser. Några exempel belyser vad det är fråga om. Röda kors-distrikten driver barnkolonier och vilohem, ordnar sysselsättning för åldringar och kroniskt sjuka samt söker få fram vårdpersonal, bl. a. för åldringarna. Allt sådant kräver inte bara offervillig insats av medlemmarnas tid och energi, det kräver också pengar. Under de två sista majveckorna kommer Röda korset att vända sig till allmänheten med en riksomfattande insamling för fortsatt hjälp. Den är förtjänt av stöd.

Årets dechargememorial innehåller åtskilligt

som är värt att lägga på minnet. Inte minst är en del av reservantanmärkningarna värdefulla. Bland annat har regeringens omstridda tillämpning av benådningsrätten belysts med nytt material, och åsidosättandet av riksdagens prövning av handelsöverenskommelser illustreras med nya exempel. Endast två utskottsmedlemmar står för det sista påpekandet, men man har rätt att anta att en stark opinion inom riksdagen sympatiserar med deras kritik. Av 49 handelsöverenskommelser under fjolåret har bara två prövats i riksdagen på föreskrivet sätt. Regeringen försvarar sig med att ramavtalen passerar den rätta vägen, men det är en dålig ursäkt, eftersom de betydelsefullaste avgörandena sker i samband med kontingentavtalen. Svepande överläggningar i utrikesnämnden kan inte helt ersätta riksdagens ställningstagande efter en reell utskottsgranskning. Tidigare anmälningar mot regeringens nonchalans i det hänseendet har fortfarande giltighet. Regeringen har inte bättrat sig, i varje fall inte så mycket som den lovat.

Slagnumret nr 1 i högerpropagandan,

dr Ebon Anderssons förslag i sambeskattningsfrågan, är numera betänkligt skamfilat; inför den sakligt hårda kritik som fröken Anderssons ensidiga uppläggning av problemet rönt har högern funnit tryggast att ändra uppfattning. Fröken Anderssons av högern tidigare så prisade förslag innebär att man enligt det amerikanska systemet delar äkta makars sammanlagda inkomster mitt itu och beskattar varje del för sig såsom en fristående inkomst utan att de nuvarande skatteskalorna görs om. Pressad av hr Wedén måste högerledaren i onsdagens andrakammardebatt retirera tills inte mycket kvarstod av fröken Anderssons reform. I fredags fann sig också Svenska Dagbladet föranlåtet till en reträtt, även om den skedde under dimläggning: ”Den (fröken Anderssons reservation) har ett par skönhetsfläckar, men de bero inte på förslagsställarna, utan på sådana konstruktioner i statsskatteskalorna, som högern länge kritiserat och som kunna rättas i annat sammanhang.”

Således: man driver en intensiv propaganda för ett förslag som man vid närmare betänkande inte anser sig kunna godta utan betydande modifikationer, och man drar sig inte för att trots detta erkännande av förslagets brister och trots att frågan ligger under fortsatt utredning kräva att riksdagen skall besluta reformens genomförande.

PRESSGRANNAR

Differentieringen och yrkesundervisningen är huvudproblem vid den bearbetning av skolfrågan som nu håller på att avslutas i skolutskottet. Det talas om fortsatta samlingssträvanden, kompromisser och ”mjuk skrivning” — utskottsordföranden själv lär vara i hög grad engagerad i dessa försök att utjämna återstående motsättningar. Karlstads-Tidningen (fp) yttrar för sin del:

> Ett sammanhållande av klasserna ända upp i realskolestadiet, som skolkommissionen ifrågasatt, skulle komma att medföra svåra undervisningstekniska olägenheter och ställa hårda krav på lärarna, såvida man inte genomför en mera avsevärd beskärning av klassernas storlek. Det framstår därför som en naturlig förutsättning för att den individualiserade undervisningen skall kunna bedrivas med framgång, att en väsentlig minskning av klassernas storlek kommer till stånd. Nu går emellertid detta av kända skäl — bristen på lärarpersonal och det allmänna ekonomiska läget — inte att genomföra den närmaste framtiden. Men det måste slås fast, att så fort bättre balans mellan antalet lärare och elever inträder och de ekonomiska möjligheterna tillåter, skall en minskning av klassernas storlek successivt genomföras.

Man bör vidare beakta att ett genomförande av skolkommissionens linje i differentieringsfrågan inrymmer icke obetydliga risker för elevernas kunskapsstandard. Hänsyn måste ju tas till elevernas skiftande begåvning och yrkesintresse:

> Begreppet ”enhetsskola” får inte hindra att man beaktar dessa faktorer ... En tidigare insatt linjedelning än den av skolkommissionen föreslagna blir utifrån dessa utgångspunkter ett naturligt förslag. Och, märk väl, en tidigare insatt linjedelning behöver på intet sätt hindra att man tillämpar mera individualiserande metoder vid undervisningen än vad som nu är förhållandet.

En tidigare linjedelning bör även komma yrkesundervisningen inom enhetsskolan till godo. Man skulle vinna åtskilliga fördelar med att insätta yrkesundervisningen ett år tidigare än som föreslagits:

> Eleverna, särskilt pojkarna, har vid försök som gjorts med yrkesundervisning redan i åttonde klassen visat ett helt annat intresse för skolarbetet i och med att de finner detta ha en mera påtaglig och praktisk betydelse. Deras uppförande har också förbättrats. Yrkesundervisningsgrenen kommer att omfatta c:a 70.000 elever i varje årsklass, av vilka c:a 13.000 skulle kunna placeras i yrkesskolorna med deras nuvarande kapacitet. Siffrorna ger en uppfattning om vilket jätteproblem man här kommer att ställas inför. Yrkesundervisningen kommer att dominera enhetsskolans slutår. Hela detta reformföretags framgång kommer därför att till väsentlig del bero på huruvida man lyckas genomföra den föreslagna yrkesundervisningen. Denna måste också bli föremål för ingående och uttömmande försök under den tid sådan kommer att bedrivas.

Riksdagen bör vara intresserad av att noggrant följa utvecklingen av denna försöksverksamhet och att bevaka att den blir så upplysande och i väsentliga punkter så förutsättningsfri som möjligt. Även realskolan kan inom vissa gränser ställa upp till tävlan — det kan inte vara någon mening med att hindra denna nyttiga form av självhävdelse genom förnyelse.

Det är ingen demokratisk förpliktelse att släppa fram demokratins fiender till demokratins ömtåligaste punkter, alltså till de åtrådda sabotagemålen, yttrar Borås Tidning (h), instämmande i den argumentation som tidigare framförts i Dagens Nyheter:

> Vi svenskar har så innerligt svårt att tro illa om våra medmänniskor. Detta är naturligtvis i och för sig en dygd, men denna måste vara parad med eftertanke i en ond tid. Även våra myndigheter är för blyga, när det gäller efterhållningen av Moskvas redskap ...
>
> I den nyutkomna boken ”Den ryska agenturen i Sverige” berättas, hur kommunisterna lägger an på att infiltrera industrier — viktiga företag i Norrbotten samt varven i Göteborg nämnes särskilt —, hur man bildar mycket små celler, som erbjuder större möjligheter till illegal verksamhet än föreningar ... Vi tycker det är så otrevligt att tala om dessa ömtåliga ting, och därför sticker vi helst huvudet i busken, i det vi hoppas, att ingenting skall hända och att de ryska agenterna besvärat sig i onödan. Emellertid befinner vi oss nu i ett sådant beredskapsskede, som kräver övervakning och motåtgärder även utanför det militära planet.
>
> Myndigheterna är inte ovetande om vad som försiggår, men för att kunna motverka skadegörelse fordras, att allmänheten, arbetsgivare och framför allt de arbetare i livsviktiga industrier och verk som är svensksinnade — och det är ju det övervägande flertalet — håller ordentlig uppsikt och icke drar sig för att ingripa mot uppenbara fiender till samhället.

Åsikterna om vad som bör göras är delade inom fackföreningskretsar. Den Ohlinska interpellationen uppfordrar regeringen att visa vilken riktning den stöder. På liberalt håll tvekar man inte.

När kommunisterna röstar med regeringen är det ingenting att fästa sig vid från parlamentarisk synpunkt, men när de någon gång röstar emot, så vill socialdemokratiska tidningar göra detta till ett stort parlamentariskt problem, som nu Ny Tid (s) efter andrakammarvoteringen om bensinpriset:

> Det behövs bara några sjukdomsfall bland socialdemokraterna för att regeringen skall få bakslag vid den gemensamma voteringen — det är en situation som påminner icke så litet om den engelska.
>
> Om regeringen skulle lida nederlag vid slutavgörandet kan den knappast underlåta att ta sin fortvaro under övervägande. Det skulle onekligen vara ganska spännande att se rubrikerna i Ny Dag den dag kommunisterna hjälpt hr Ohlin till det hett eftertrådda chefsrummet i kanslihuset. Med enbart borgerligt stöd kan han icke komma dit. Med kommunisternas benägna hjälp har han i vart fall den teoretiska chansen.

Sällan har man sett socialdemokratiska skribenter så intresserade av så teoretiska problem. Det är väl ovanan som gör att de i hastigheten alldeles förbiser att kommunisterna i normala fall ger regeringen önskat röststöd och att den omständigheten måste tillmätas större betydelse än intrycken från en extratur — i all synnerhet som man på borgerligt håll absolut vägrar att räkna med kommunisterna vid någon sorts samarbete.

Hr Skölds dåliga skäl för uppskov med skattesänkningen för bensin har antagligen inte spelat någon roll för regeringen, utan det största hindret har varit hans egen bristande vilja. Vill man inte på allvar gå in för en resolut skattesänkningspolitik, kan man alltid hitta tusende skäl emot. Elon Anderssons organ Ljusnan (fp) menar att ovilligheten som inbillat stöd för omöjligheten fick en god belysning under bensinskattedebatten:

> De skattediskussioner som ännu återstå skola säkert ge flera exempel, sannolikt demonstrerade inte blott från finansministern och hans partivänner, utan även från andra håll.

Alla medborgare med känning av de tyngande skattebördorna är säkert intresserade av dessa upplysande demonstrationer.

Till 4-årskursen vid folkskoleseminariet för manliga elever i Göteborg har anmält sig 148 sökande och till seminariet för kvinnliga elever 104. Vid vartdera seminariet intas 30 elever. Till småskoleseminariet anmälde sig 168 sökande. Man tar där in 28.

Avloppsdike i Solna favoritplats för barn

Det smutsiga kloakvattnet utmynnar i ett dike, dit barnen gärna söker sig.

Solna får dras med miserabla sanitetsförhållanden därför att stadens avlopps- och reningsverk inte är tillräckligt dimensionerade för att klara av den stora belastning som följt med stadens snabba tillväxt. Besvärligast är det för dem som bor i närheten av Hagalunds godsstation, där kloakvattnet rinner ut i ett öppet avloppsdike knappt 100 meter från bostadsområdet.

Klagomålen duggar tätt från upprörda Solnabor, främst från föräldrar som med oro ser sina barn söka sig till det smutsiga vattnet, där de har en i eget tycke ypperlig lekplats. Myndigheterna har visserligen låtit sätta upp ett staket kring diket, men det hindrar inte att barnen utan större svårighet forcerar detta för att nå sin favoritplats.

De styrande i Solna är naturligt nog mycket bekymrade över det prekära läget, men kan inte göra annat än vänta på att byggnadstillstånd skall beviljas för nya avloppsledningar. De nuvarande ledningarna byggdes för 25 år sedan och har sedan länge visat sig vara otillräckliga. Sedan tre år tillbaka finns det anslag beviljat till byggande av nya ledningar, och efter att ha fått avslag en gång hoppas man nu att byggnadstillstånd skall ges.

Det är emellertid inte endast Solna som har det besvärligt i detta avseende, utan svårigheterna är stora på många håll i landet. Om byggnadstillstånd kan beviljas är därför en ren angelägenhetsfråga.

75.000 i bidrag ur arvsfonden till Rädda Barnen

Föreningen Rädda Barnen föreslås av socialstyrelsen få bidrag från arvsfonden med 75.000 kr. för detta år till sin hjälpverksamhet i form av engångsbidrag till mindre bemedlade, företrädesvis barnrika familjer. Engångshjälpen avser att lämna ekonomiskt stöd till upprustning av hem med minderåriga barn, där föräldrarna på grund av små inkomster eller sjukdom inte har möjlighet att komplettera och förnya inventarier och annat. Bidrag utgår även till andra ändamål såsom brunnsgrävning, vattenledning och inköp av husdjur. Socialstyrelsen vitsordar att engångshjälpen fyller ett stort behov.

DAGENS NYHETER
TEGELBACKEN, STOCKHOLM 1
Telefon: 22 40 60
Telegramadress: Dagsnyheter.
Postgiro 1616 (för annonser)
nummer 1617 (för prenumeration)
Chefredaktör: *Herbert Tingsten.*
(Träffas säkrast kl. 13.30—14.30)
Politisk huvudredaktör: *Leif Kihlberg.*
Redaktionschef och ansvarig utgivare: *Sten Hedman.*
Dagens Nyheters Aktiebolag:
Verkst. direktör: *Helge Heilborn.*
PRENUMERATIONSPRISER
A Stockholmsupplagan
Månad .. 4: 75 Kvartal .. 13: 75
Halvår .. 27: — Helår .... 54: —
SENASTE ANNONSPRISLISTA
daterad 12/5 1950 tillhandahålles på begäran.
Dagens Nyheters tryckeri, Sthlm.

Spritttjuvar undkom, hotades med pistol

Djursholms restaurang hade natten till lördagen inbrott i spritkassan, varvid tjuvarna lade sig till med några tusen cigarretter, en del sprit samt omkring 1.000 kr. i kontanter. Trots inmonterat tjuvlarm genomförde tjuvarna inbrottet på ett elegant sätt.

De tog sig in genom att bryta upp ett fönster till verandan, varefter de kröp in och lossade rutan till en mellandörr och hade sedan tillträde till matsalen, varifrån de fortsatte in i ekonomiavdelningen, där de tydligen upptäckt trådarna till tjuvlarmet. De bröt sig då i stället in under spritkassans skjutfönster genom att ta upp en lucka i disken. En städerska som kom till restaurangen strax efter kl. 5 på morgonen hörde steg i restaurangens veranda. Hon sprang upp till källarmästare Carl-Evert Carlquist, som smög sig ned med höjd pistol efter att ha larmat polisen. Tjuvarna lyckades emellertid undkomma, men fick lämna kvar på verandan sammanlagt 48 liter sprit. Däremot fick de med sig cigarretterna och pengarna.

Gustav Möller tänker ej avgå

— Jag är ännu tjänstledig efter min sjukdom, men hoppas snart vara i tjänst, säger socialminister Möller med anledning av en uppgift att han eventuellt skulle lämna sin statsrådspost den 1 juni. Något sådant är helt obekant för mig, säger statsrådet, som betecknar uppgiften som fria fantasier.

Statsminister Erlander betecknar uppgifterna om socialminister Möllers och statsrådet Quensels avgång som felaktiga.

NYHET!
MELKA Trotter
Den har något extra-den är m-impregnerad
m-impregneringen ställer Melka Trotter i särklass!
Välsittande, lätt och bekvämt ytterplagg för hela den ljusa årstiden!
66: —
m-impregneringen ger Melka Trotter alla dessa fördelar
- mycket starkt vattenavstötande
- tvättäkta — även i kemisk tvätt — om tvättföreskriften följes
- håller plaggets hela livslängd
- låter tyget andas
- låter tyget behålla naturlig mjukhet och fall

Till Melka-slipon-familjen hör även
Slipon Dam
Slipon Herr
Tillverkare:
AB MELKA GÖTEBORG
PLAGG AV MÖLNLYCKETYG
PRIS: TROTTER 66: —, HERR 67: —, DAM 60: —, MELKA MAYOR, HERR 82: —, DAM 72: —

© Tingstensamlingen
Publicerad med tillåtelse av Dagens Nyheter AB.